

Література:

1. Балл, Г. О. Психологія праці та професійної підготовки особистості : навч. посіб. [Текст] / [Балл Г. О., Бастун М. В., Гордієнко В. І., Красильникова Г. В., Красильников С. Р.] ; під ред. П. С. Перепелиця, В. В. Рибалко. – Хмельницький : Універ, 2001. – 346 с.
2. Волкова, В. А. Педагогічні умови спрямованості навчально-виховного процесу на ціннісне ставлення студентів до майбутньої професії [Текст] / В. А. Волкова // Збірник наукових праць Бердянського державного педагогічного університету (Педагогічні науки). – № 1. – Бердянськ : БДПУ, 2005. – 200 с.
3. Ковтуненко, Н. О. Психолого-педагогічні аспекти формування у старшокласників готовності до вибору інженерно-технічних професій [Текст] / Н. О. Ковтуненко // Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді : збірник наукових праць. – Київ-Житомир : Вид-во ЖДУ, 2004. – Кн. II. – 356 с.
4. Корнієнко, І. О. Професійні орієнтації в системі життєвих стратегій старшокласника [Текст] / І. О. Корнієнко // Практична психологія та соціальна робота. – 2000. – №5. – С. 35-38.

САКУН Аїта Валдурівна

ПРОБЛЕМА ІСТИННОСТІ ПОЧУТТІВ У СУЧАСНІЙ ГУМАНГАРИСТИЦІ: ІСТОРИЧНИЙ АСПЕКТ

Чи не основним серед головних питань у розумінні гуманітарності (а, отже, і гуманності) сучасної людини є проблема формування культури її чуттєвості. Адже незалежно від ступеня розвитку культурного шару соціуму, індивідууму щораз необхідно самостійно долучати себе до чуттєвого надбання людства. Деякі аспекти цієї проблеми може дати звернення до Німецької класичної філософії, а саме до її критики Л. Фейєрбахом.

Проблема чуттєвості була особливо гостро поставлена в Німецькій класичній філософії в супереччі зі гегелівською філософією. Л. Фейєрбах стверджує, що нова філософія має бути відверто чуттєвою філософією. Чуттєвість повинна бути визначальною в новій філософії. Дійсне дійсно лише в якості об'єкту почуттів, як чуттєве. Істинність, дійсність, чуттєвість тотожні. Фейєрбах вважає, що почуття – це орган сприйняття абсолютного.

Критикуючи попередній абсолютний ідеалізм і релігію, Фейєрбах показав, що там виник розлад між розумом і чуттєвістю. Вся проблема старої філософії полягала в тому, що предметом розгляду була не людина, а Бог. Отже, абстракція від чуттєвості була необхідною умовою, бо пізнати вищий дух можна лише чистим розумом. Чуттєвість розглядалася як низинна сторона матерії. Вона також розглядалася як межа розуму, за яку людина не здатна зробити крок. Бог мислився як абстраговане від чуттєвості, нечуттєва істота - чистий дух, справжня сутність. Тому істина не могла проникнути в чуттєвість. Сама чуттєвість розглядалася з позиції локківського сенсуалізму, тобто з позиції емпіризму. Далі Фейєрбах реабілітує істинність почуттів, показуючи, що людські почуття теж істинні. Він зауважує, що людина мислить Бога як сутність, тобто відповідно до свого уявлення, як духовну, нечуттєву істоту. Але вона мислить його за буттям, тобто відповідно до істини, як чуттєву істоту. У випадку мислення істина також проникає в почуття. Адже думка реалізується, в процесі реалізації заперечується, перестає бути тільки думкою. Чим же тоді вона стає як не об'єктом почуттів? Реальність ідеї є, таким чином, чуттєвість, але реальність є істина, отже, лише чуттєвість є істиною. Звідси виникла задача досягати єдності розуму і мислення.

На думку Фейєрбаха, завдання філософії полягає в тому, щоб прийти до чуттєвих, тобто дійсних речей. Що стосується обмеженості почуттів: щоб визначити межі чуттєвого (в емпіричному сенсі) не потрібно виходити за його межі. Щоб знайти надчуттєве в чуттєвому, тобто душу і розум, потрібно не відокремлювати розум від почуття.

Те, що в гегелівській філософії людина уявляла як сутність Бога є не чим іншим, як сутністю всього людства. Той розум, який спекулятивна філософія приписувала Богу, є розумом людського роду.

За Фейєрбахом людина - предметно-чуттєва істота, а тому дійсна. Він зауважує, що в розвитку чуттєвості мова йде не про будову органів чуття, а про їх предмет. Предметом,

істотним об'єктом почуттів людини є сама людина. Людина сама собі дана за допомогою почуттів, тобто уявляє себе як чуттєвий об'єкт. Ми відчуваємо не тільки зовнішній предмет, але і внутрішнє, почуття.

Предмет розкривається нам за допомогою почуттів. Отже, предмет почуттів є не тільки зовнішнє, але і внутрішнє, не тільки тіло, а й дух. Ідеї виникають зі спілкування людини з іншою людиною, адже тільки чуттєві істоти впливають один на одного. Тільки людина здатна бачити в речах ідеальне, що говорить про її надчуттєвість. Всі речі ми сприймаємо за допомогою почуттів, не очима хіміка або анатома, а очима філософа, очима художника. Ми бачимо в речах не їхню фізичну структуру, а почуття, які викликають дані предмети. Відповідне почуття може бути якщо є відповідний об'єкт. Таємницю взаємовпливу об'єктів один на одного дозволяє відкрити тільки чуттєвість. Вона пов'язує буття однієї людини з буттям іншої. Буття як предмет буття є буття почуттів, відчуття, кохання. Любов є необхідним критерієм буття. Любов це пристрасть, а пристрасть - необхідна ознака існування. Що є об'єктом пристрасті, тільки те й існує. Для людини, яка нічого не любить - ніщо не існує. Переконалися в байдужості до предмета – переконалися в тому, що для такої людини не існує даного предмета. Нічого не любити тотожне з нічим не бути.

Буття істинної людини повинно бути нерозривно пов'язане з її сутністю. Сама сутність людини полягає в предметах, що її оточують, без яких немислиме її життя. Те, чим є якась істота, пізнається з предмета, до якого ця істота необхідно відноситься, - це і є її сутність. Простіше кажучи – про сутність і властивості суб'єкту можна робити висновок із сутності і властивостей об'єкту.

Стверджуючи Нову філософію, Фюрбах говорить, що людина – єдиний і вищий предмет філософії. Справжня людина тільки та, хто володіє повнотою почуттів, хто нічого істотно людського з себе не виключає. Фюрбах доводить істинність єдності голови і серця тим, що у відношенні людини до людини істотний об'єкт серця є так само істотним об'єктом голови. Істинність полягає тільки в цілісності людського життя і людської сутності.

САМЧУК Олена Олександрівна

РЕФРЕЙМІНГ У ФІЛОСОФІЇ МИСТЕЦТВА

Рефреймінг (від англ. *frame*-рамка) – термін, котрий використовує мистецтвознавство та філософія мистецтва для опису використаних ним процедур переосмислення та перебудови механізмів сприйняття, мислення, поведінки з метою позбавлення від негативних, невдалих інтенціональних шаблонів та конотацій, це перетворювання негативного образу, іміджу твору мистецтва у позитивний. Рамка навкруги малюнка є хорошою метафорою, що дозволяє зрозуміти сутність і механізм рефреймінгу. Залежно від того, що попадає в рамку, змінюється інформація про зміст картини, а відповідно, і сприйняття того, що на ній зображено. Це – зміна будь-якої ситуації, художньо-мистецької ситуації з позитивного її тлумачення, інтерпретації й на основі цього випрацьовування позитивного іміджу, образу митця та мистецького твору.

На думку засновників концепції рефреймінгу Річарда Бендлера та Джона Гріндера слово «рефреймінг» – іменник від дієслова «reframe», що означає «вставити в нову рамку ту ж картину», «вставити в ту ж рамку нову картину», «по-новому сформулювати» [1, с. 8]. Технологія рефреймінгу була розроблена мислителями в 80-х рр. XX століття.

Прихильники нейролінгвістичного програмування описують рефреймінг як принцип, що «в будь-якій ситуації є позитивний ресурс» тільки його слід побачити і спробувати використати. Як метамодель свідомості, рефреймінг, на їх думку, це зміна контексту чи цінності явища, що розглядається. Традиційно розрізняють два основних види рефреймінгу: рефреймінг контексту та рефреймінг змісту.

Рефреймінг контексту: в різних ситуаціях одна і таж поведінка може виявитися і корисною і шкідливою. В даному випадку, якщо змінити контекст повідомлення, то змінюється і підхід до змісту. Щодо вказаного Р.Бендлер та Д.Гріндер зауважують: «ідеально було б досягнути повної інтеграції особистості, щоб будь-яка поведінкова реакція була б доступною в будь-якому контексті. Наша мета стосовно наших клієнтів полягає в тому, щоб